

Mesager și cronică a științei administrației și practicii administrative din Republica Moldova

Cu prilejul aniversării de 20 de ani de la fondarea revistei „Administrarea Publică”

Aurel SÎMBOTEANU,
doctor în științe politice, conferențiar universitar,
membriu al Colegiului redacțional al revistei
„Administrarea Publică”

SUMMARY

The present study examines the role of the Public Administration journal in the process of establishment and development of science of public administration in the Republic of Moldova, which gained favorable conditions for its expression and evolution in terms of modern paradigms assumed by an independent state.

Since the Academy of Public Administration under the President of the Republic of Moldova was established in 1993, the training process of the public administration staff was initiated, but also scientific researches in the field of public administration started. Along with other activities, in order to facilitate this process, it was held the Public Administration, a methodical and scientific journal produced by the Academy, first published on December 1993.

The Public Administration journal's impact is examined in terms of its contribution to the development of science of public administration, promoting the state policy in the field of public administration, studying and dissemination of advanced experience on administrative activity, as well as enhancing the administrative culture of the administrative civil servants and its contribution to build a modern public administration in the Republic of Moldova.

Știința administrației a avut, în aspect universal, o cale lungă de constituire și afirmare. Viziunile asupra administrației și acțiunii de guvernare au evoluat pe parcursul istoriei fiind influențate de condițiile concrete ale mediului politic, economic, social, în care au activat instituțiile administrative ale statelor. Din aceste considerente, știința administrației în Republica Moldova a căpătat condiții favorabile de manifestare și dezvoltare în baza paradigmatelor moderne doar în condițiile statului independent.

Odată cu fondarea, în anul 1993, a Academiei de Studii în Domeniul Administrării Publice de pe lângă Guvernul Republicii Moldova, redenumite, în 1998, în Aca-

demia de Administrare Publică, iar în 2003 - reorganizate în Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, s-a declanșat nu numai procesul de instruire inițială și continuă a cadrelor pentru administrația publică, dar au demarat și cercetările științifice în domeniul administrației publice. Pentru facilitarea acestui proces, alături de alte activități, la Academie a fost organizată și editarea revistei metodico-științifice trimestriale „Administrarea Publică”, primul număr al căreia a apărut cu 20 de ani în urmă, fiind raportat la trimestrul octombrie-decembrie 1993.

În cele ce urmează intenționăm, fără a pretinde la exhaustivitate, să cuantificăm

rolul acestei prestigioase reviste de specialitate în procesul de constituire și dezvoltare a științei administrației în Republica Moldova, în promovarea politicii de stat în domeniul administrației publice, studierea și răspândirea experienței avansate privind activitatea administrativă, în sporirea culturii administrative a funcționarilor publici și contribuția sa la edificarea unui sistem modern de administrație publică în țara noastră.

I. Retrospectivele inițierii studiilor științifice în domeniul administrației publice

Este semnificativ faptul că primul număr, inaugural al revistei se deschide cu textul Decretului Președintelui Republicii Moldova, Mircea Snegur, din 21 mai 1993 privind pregătirea cadrelor pentru organele administrației de stat și de autoadministrare locală [1] prin care, de fapt, a fost fondată Academia și au fost stabilite principalele sale atribuții, cum ar fi pregătirea și perfecționarea cadrelor pentru administrația publică, efectuarea cercetărilor științifice în domeniul teoriei și practicii administrației publice, pregătirea cadrelor științifice și didactice în acest domeniu. Observăm că chiar din capul locului se recunoaște necesitatea efectuării cercetărilor științifice în domeniul administrației publice care presupunea și acțiuni concrete vizând pregătirea cadrelor științifice și didactice ce urmau să se preocupe de aceste activități importante.

Cuvintele încurajatoare din mesajul Primului-Ministru al Republicii Moldova de atunci, Andrei Sangheli, publicat în același număr, care considera „că această revistă va deveni un emițător activ de opinii, un centru capabil să pună în circulație nume noi, idei noi, să inițieze energic pe paginile sale discuții și convorbiri privind cele mai diverse și actuale probleme, să atragă la ele un număr impunător de cititori” [2] au devenit, în viziunea noastră, o realitate.

În aspect investigațional, primul număr al revistei „Administrarea Publică” a demarat cu un studiu fundamental al primului rector al Academiei, Mihail Platon, intitulat „Pregătirea cadrelor de stat: în căutarea concepției” [3]. În acele condiții, cu adevărat, se cereau conceptualizate multe domenii de cercetare, inclusiv cel al administrației publice, care era unul absolut nou pentru știința autohtonă. Ajustarea la noile condiții a sistemului administrativ, care urma să asigure ireversibilitatea proceselor inițiate, era condiționată de trecerea la un nou sistem politic bazat pe pluralism și diversitate, competitivitate și relații economice de piață.

Ideile lansate de către Mihail Platon privind rezolvarea sarcinilor care stăteau în fața organelor de stat după dobândirea independenței, cum erau reformarea economiei naționale, crearea noilor structuri administrative, căutarea căilor pentru depășirea crizei vieții sociale și paraliziei puterii, stabilirea consensului civil și național, sunt completate în studiile lui P. Cojocar și O. Petrușin - „Principiile și prioritățile transformărilor structurale în economia Republicii Moldova” [4], Mihai Cotorobai - „Decentralizarea și autoadministrarea locală. Cerințe ale timpului” [5], C. Atamanencă - „Cadrelor de conducere din administrația publică locală – instruire continuă” [6]. Studiile respective conțin analize profunde ale temelor investigate, caracterizează starea de lucruri în domeniile vizate și formulează mai multe propuneri și recomandări fundamentate științific privind ameliorarea situației din administrația publică în legătură cu cerințele solicitate de schimbările politice, economice și sociale intervenite.

Revista „Administrarea Publică” a fost concepută ca un mesager al științei administrației, care făcea primii săi pași, dar și ca un mijloc de expunere în paginile sale a viziunilor funcționarilor practicieni. În acest sens, chiar în primul său număr, sunt publicate mai multe materiale care

conțin descrierea experienței de activitate a mai multor autorități ale administrației publice locale, atât de nivelul unu, precum și de nivelul doi. Astfel, primarul de atunci al orașului Sorooca, A. Chișner, promovează ideea unui nou stil de lucru în administrația publică, viceprimarul orașului Cahul, V. Vdovicenco, evidențiază profesionalismul ca un imperativ al timpului, foștii președinți ai comitetelor executive raionale Briceni și Basarabeasca, Valeriu Bulgari și, respectiv, Grigore Ojog, sunt tentați să vadă eficiențizarea administrației publice locale prin pregătirea și asigurarea activității eficiente a cadrelor [7].

Putem observa cu ușurință că studiile respective pun accentul pe factorul uman, și aceasta este firesc să fie anume așa, întrucât o administrație publică, care urma să fie organizată pe principii noi, democratice, putea să devină eficientă doar cu condiția implementării unor paradigme noi privind activitatea personalului din administrația publică, orientate spre promovarea profesionalismului și înrudite cu spiritul meritocrației, depolitizării și moralității cadrelor, circumstanțe care rămân actuale până în prezent pentru sistemul administrativ moldovenesc.

În condițiile în care Republica Moldova se afla la începuturile edificării statului independent și, respectiv, al unui sistem nou de administrație publică, devenea de la sine înțeleasă necesitatea studierii experienței altor state în acest domeniu și al rolului pe care îl puteau avea în desfășurarea acestor procese unele organisme internaționale. Revista „Administrarea Publică” inițiază, începând chiar cu primul său număr, unele investigații în această direcție. Astfel, reflectând problematica personalității conducătorului instituției administrative din perspectiva experienței altor țări, se lansează ideea necesității studierii experienței în domeniul pregătirii cadrelor, în primul rând, a țărilor cu o democrație avansată, aducându-se exemple din practica admi-

nistrativă a Franței, Angliei, Germaniei, Japoniei, Canadei, SUA și altor țări [8]. Descrierea experienței altor state în organizarea și funcționarea sistemelor administrative a devenit, ulterior, o bună tradiție a revistei, fapt care influențează benefic procesul de preluare de către autoritățile administrative din Republica Moldova a unor practici administrative din țările respective.

Cât privește rolul pe care îl puteau avea în edificarea noului sistem administrativ în Republica Moldova unele organisme internaționale, primul număr al revistei înserează articolul fostului reprezentant permanent al PNUD în Moldova, Winston Temple, „Rolul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în promovarea dezvoltării prin învățământ și instruire în Moldova” [9]. Autorul descrie noile condiții politice, economice și sociale ale Republicii Moldova după dobândirea independenței, specificând rolul învățământului și al instruirii în perioada de tranziție și, îndeosebi, rolul Academiei de Administrare Publică în derularea transformărilor ce urmau să se desfășoare în sistemul administrativ al Republicii Moldova. Se examinează concret și rolul PNUD-ului în susținerea programului Academiei prin identificarea și colaborarea cu grupuri donatoare externe capabile să asigure resursele tehnice și financiare necesare pentru realizarea programului. Practica ulterioară a demonstrat utilitatea colaborării Academiei cu organismele internaționale și europene în domeniul pregătirii cadrelor pentru administrația publică și desfășurării activității științifice în acest domeniu, acțiuni reflectate frecvent pe paginile revistei „Administrarea Publică”.

Ne-am oprit mai detaliat asupra conținutului primului număr al revistei „Administrarea Publică” pentru a demonstra corectitudinea și claritatea cu care fondatorul său în persoana Academiei și a primului său rector, Mihail Platon, a identificat misiunea și funcțiile revistei, care au fost

amplificate și completate ulterior cu alte direcții de cercetare științifică și activități practice pornind de la caracterul interdisciplinar al științei administrației și reieșind din particularitățile sistemului administrativ al Republicii Moldova, asupra cărora ne vom opri în continuare.

II. Reflecții interdisciplinare ale științei administrației

Știința administrației își are particularitățile sale, una dintre ele, după cum s-a menționat deja, constă în faptul că ea poartă un caracter interdisciplinar. Prin aceasta, știința administrației asigură interferența mai multor abordări în explicarea fenomenului administrativ. Astfel, administrația nu poate exista în afara sistemului politic, iar aceasta presupune analiza mediului politic în care funcționează administrația, activitate, realizată de știința administrației prin instrumente politologice. Administrația, de asemenea, nu poate exista în afara normelor de drept și, în acest sens, știința administrației analizează mediul juridic în care activează administrația, dar nu se reduce numai la aceasta. De rând cu aceasta, administrația activează într-un mediu social și economic concret, care-i influențează structura și funcțiile. Fără cunoașterea caracteristicilor acestui mediu social-economic, administrația n-ar putea să-și îndeplinească misiunile sale.

Prin urmare, știința administrației îmbină analiza politologică, juridică, sociologică, economică a administrației, exercitând o funcție integratoare între acestea și alte științe, asigurând o abordare complexă, interdisciplinară a fenomenului administrativ. Despre aceasta ne convingem analizând investigațiile științifice publicate în revista „Administrarea Publică”, care însumează pe parcursul celor 20 de ani 80 de numere în care au fost publicate mii de studii care, în totalitatea lor, constituie un aport important la dezvoltarea științei administrației în Republica Moldova.

În prim-plan, se evidențiază studiile privind teoria și practica administrației publice, rubrică de fond a revistei, care are o pondere sporită și un merit deosebit în promovarea științei administrației. Vom menționa, în acest sens, în primul rând, studiile lui Mihail Platon, prin care, de fapt, a fost încetățenită știința administrației în Republica Moldova. Anterior, ne-am pronunțat asupra moștenirii științifice a lui Mihail Platon [10], fapt ce ne scutește de necesitatea unei analize mai detaliate în prezentul studiu, dar nu fără a sublinia meritul deosebit al lui Mihail Platon în conceptualizarea multor procese și fenomene administrative, îndeosebi a acelorora cu referire la activitatea cadrelor din administrația publică, privind procesul de reformare a administrației publice și altele. Lui Mihail Platon îi aparține introducerea în circuitul științific, inclusiv prin intermediul revistei „Administrarea Publică”, a principalelor categorii ce vizează știința administrației în spațiul Republicii Moldova. Astfel, în studiul „Știința administrației publice: concepții și probleme ale dezvoltării” [11, pag. 9-22], el analizează geneza și evoluția științei administrației în aspect universal, specificând că ea reprezintă o știință social-politică, care are drept obiect studierea activității administrative a statului și a colectivităților locale cu scopul realizării în condiții optime a funcțiilor pe care le are în cadrul sistemului social-global.

Vorbind despre contribuția revistei „Administrarea Publică” la procesul de constituire și dezvoltare a științei administrației, vom menționa punerea pe paginile ei în circuitul științific din Republica Moldova a textului Cartei Europene: exercițiu autonom al puterii locale [12]. Carta a devenit un document-cadru al autonomiei locale pentru țările care au aderat la ea, inclusiv pentru Republica Moldova. Acest document servește drept o sursă de referință în procesul de elaborare a legislațiilor naționale privind administrația publică locală și

activitatea sa în condițiile descentralizării și autonomiei locale. Carta reprezintă o expresie a aprecierii obiective privind democratizarea relațiilor dintre administrația publică centrală și administrația publică locală.

De problematica teoriei și practicii administrației publice sunt preocupați pe paginile revistei „Administrarea Publică”, alături de Mihail Platon, cercetătorii Teodor Popescu, Tatiana Șaptefrați, Vasile Cioaric, Ion Dulșchi, Tudor Deliu, Valeriu Didencu, Tatiana Savca și alți autori în studiile cărora regăsim opinii și viziuni asupra mecanismelor realizării puterii în condițiile unei democrații funcționale, diferitelor probleme din sfera teoriei administrației, relațiilor publice, administrației centrale de specialitate, administrației și democrației locale, politicilor publice și altele. Direcțiile respective de cercetare promovate de revista „Administrarea Publică” reprezintă, prin conținutul lor, studii cu pronunțate elemente de noutate științifică în domeniul teoriei și practicii administrației publice.

Vom menționa că revista „Administrarea Publică” promovează cu regularitate tematica investigațională ce se referă la istoria administrației publice. Aceasta este ceva firesc, deoarece cunoașterea tradițiilor istorice din administrația publică națională se impune ca o condiție utilă în formarea specialiștilor cu studii superioare pentru sistemul administrației publice. Cu atât mai important aceasta devine în zilele noastre când Republica Moldova tinde spre comunitatea europeană cu propria sa experiență istorică și cu propriile valori spirituale. Între acestea, un loc deosebit îi revine sistemului administrației publice, care s-a manifestat pe parcursul secolelor în multiple forme și a acumulat o bogată și diversă experiență de activitate.

Aceste lucruri le putem deduce cu ușurință din studiile publicate în paginile revistei „Administrarea Publică” ale cercetătorilor Elena Aramă, Sergiu Cornea, Ali-

ona Niculiță, Angela Popovici, Alexandru Roman, din care aflăm cu lux de amănunte despre organizarea administrativă în Moldova istorică, instituțiile și procesele administrative din Basarabia în componența Imperiului Rus, controversalele sistemului sovietic de administrație și altele.

Utilitatea potențialului istoric din sfera administrației publice constă, în primul rând, în valorificarea modalităților și influențelor tangibile dintre sistemul tradițional de administrație din Moldova istorică și sistemul actual de administrație publică. Astfel de structuri, mecanisme și proceduri, cum sunt existența și funcționarea instituțiilor administrative eligibile, activitatea reprezentanților puterii centrale în unitățile administrativ-teritoriale, sistemul de imunități pentru anumite categorii de funcționari, convocarea forumurilor naționale ale reprezentanților tuturor păturilor sociale în momente cruciale pentru țară, vin din experiența istorică și se utilizează, în forme modernizate desigur, și în prezent. Continuitatea și modernizarea administrativă pot fi asigurate doar cu condiția cunoașterii și valorificării tradiției istorice în domeniul administrației publice, lucru promovat pe parcursul anilor de revista „Administrarea Publică”.

Interdisciplinaritatea științei administrației se manifestă și prin studiul suporturilor juridice ale organizării și funcționării administrației publice. Vom menționa că revista „Administrarea Publică” acordă o atenție deosebită acestor studii atât prin promovarea problemelor teoretice ale statului și dreptului, cât și prin reglementările juridice practice ale administrației publice. Studiile cercetătorilor Boris Negru, Victor Popa, Victor Pușcaș, Teodor Cîrnaț, Maria Orlov, Ștefan Belecciu, Ion Creangă, Nicolae Sadovei, Nicolae Romandaș, Alexandru Bantoș, Silvia Goriuc, Galina Pogoneț și a altor autori, publicate în paginile revistei „Administrarea Publică”, demonstrează cât de larg este spectrul investigațional al re-

glementărilor juridice ale administrației publice. Examinarea în paginile revistei a problemelor ce țin de teoria statului și dreptului, sistemul autorităților publice, aspectele ce derivă din reglementările constituționale ale administrației publice, particularitățile raporturilor juridice în sfera puterii executive, problemele contenciosului administrativ, raporturilor de muncă în sfera serviciului public și altele vin să confirme interacțiunea dintre știința administrației și ramurile respective de drept în asigurarea unei activități administrative eficiente.

Cât privește reglementarea relațiilor externe, problemele diplomației, protocolului, colaborării cu instituțiile europene și internaționale, revista „Administrarea Publică” le analizează în investigațiile cercetătorilor Victor Juc, Alexandru Burian, Oleg Balan, Gheorghe Căldare, Orest Tăriță și altor autori. Problematika relațiilor internaționale este una prioritară pentru revista „Administrarea Publică” dat fiind faptul că Republica Moldova se manifestă destul de activ în sfera politicii externe, în general, și în colaborarea cu instituțiile europene, în particular.

Edificarea unui sistem nou de administrație publică în condițiile statului independent era condiționată și de schimbările radicale din sfera relațiilor economice în legătură cu legiferarea proprietății private și trecerii la economia de piață, procese care au avut o influență mare asupra soluționării problemelor sociale. În condițiile dezvoltării economiei de piață, se schimbă radical atât funcțiile autorităților administrației publice centrale, cât și ale autorităților administrației publice locale. Cercetătorii din domeniul economiei și finanțelor vin în susținerea științei administrației în vederea identificării acestor funcții noi pe care trebuie să le exercite autoritățile administrației publice. La aceasta își aduce contribuția și revista „Administrarea Publică”, care elucidează

în paginile sale diferite aspecte privind rarcordarea activității administrative la noile realități social-economice.

Astfel, în studiul semnat de Andrei Cojuhari, „Teoria economică și aprofundarea pregătirii cadrelor administrative”, [13] se subliniază ideea că punctul fundamental al reformării mecanismului de dirijare în condițiile de tranziție la economia de piață îl constituie descentralizarea, prin includerea activă în sistemul relațiilor organizatorico-economice, de rând cu organele centrale ramurale, și a autorităților administrației publice locale. Problemele descentralizării relațiilor economice, introducerii unor noi mecanisme de stimulare a producătorilor, identificării conceptului reformei economice, utilizării eficiente a posibilităților marketingului în dezvoltarea noilor relații economice, susținerii antreprenoriatului, ajustării structurale a economiei sunt în atenția cercetătorilor Valeriu Zbîrciog, Andrei Blanovschi, Ecaterina Barbăroșie, Svetlana Gorobievski, care colaborează activ cu revista „Administrarea Publică” pe parcursul acestor ani.

Niște direcții importante în edificarea noului sistem de administrație publică, în condițiile statului independent, îl constituie politica monetar-creditară, crearea unui sistem financiar-bancar eficient, precum și consolidarea finanțelor publice locale. Acestea sunt liniile de subiecte investigaționale ale cercetătorului Tatiana Manole, care se pronunță frecvent în paginile revistei „Administrarea Publică” cu studii convingătoare, îmbinând reușit examinarea problemelor teoretice din domeniul finanțelor publice cu aspectele aplicative din acest domeniu.

Activitățile administrative, economice, financiare pot da anumite rezultate pozitive cu condiția existenței și utilizării unui management eficient. Revista „Administrarea Publică” promovează în paginile sale tematica managementului prin publicațiile mai multor autori. Astfel, cercetările lui

Andrei Cantemir vizează problemele motivației instruirii funcționarilor publici, managementului sferei sociale. Cercetătorul Marian Jalencu este preocupat de abordarea contextului cultural prin prisma analizei manageriale quadro-dimensionale. Investigațiile Svetlanei Cojocarui sunt consacrate diferitelor aspecte ale managementului resurselor umane, cele ale lui Ion Paladi elucidează, în temei, problematica managementului serviciilor publice.

Într-o strânsă legătură cu tematica managerială sunt și cercetările din sfera etico-comportamentală, culturii administrative, psihologiei conducerii, tehnicilor de comunicare și negociere în cadrul activității administrative. Aceste și alte teme le regăsim în paginile revistei „Administrarea Publică” avându-i ca autori pe Claudia Crăciun, Zinaida Chitoroagă, Ana Pascaru și alții. Problematika menționată este una foarte necesară de însușit pentru toate categoriile de funcționari, inclusiv pentru deținătorii funcțiilor de demnitate publică. Fără a neglija valențele profesionale sau cele de cultură generală, autorii studiilor menționate consideră absolut necesare și obligatorii și calitățile umane pe care trebuie să le întrunească funcționarul public, cum ar fi competențele comunicative, manierele elegante de comportament, limbajul corespondenței oficiale, ținuta vestimentară și altele.

Revista „Administrarea Publică” promovează și ideea creării unui sistem informațional modern, care constituie o pârgie de modernizare a administrației publice. Acest sistem prevede o utilare tehnică modernă cu rețele informaționale și baze de date pe diferite domenii de activitate. Cu cât este mai amănunțită și mai veridică informația, cu atât mai operative și mai depline, după conținut, vor fi deciziile adoptate de autoritățile administrației publice. Studiile autorilor Oleg Bulgaru, Vasile Dvornic, Eugenia Cibotaru, Vladimir Molojen, Teodora Gherman, publicate în paginile revistei, vin să ne convingă despre pașii rapizi cu care

evoluează sistemele informaționale în țara noastră și despre influența lor benefică asupra activității administrative.

Acestea fiind doar câteva reflecții interdisciplinare ale științei administrației deduse din conținutul revistei „Administrarea Publică”, în continuare ne vom axa pe identificarea funcțiilor sociale ale revistei și impactului său asupra sistemului administrativ din țara noastră.

III. Funcțiile sociale ale revistei „Administrarea Publică”

De rând cu aportul său major la dezvoltarea științei administrației și folosind posibilitățile acestei științe, revista „Administrarea Publică” a exercitat și continuă să exercite un șir de funcții sociale foarte importante. Fiind unica revistă de specialitate din domeniul administrației publice din Republica Moldova, ea ocupă un rol deosebit, în primul rând, în promovarea politicii de stat în domeniul administrației publice. Această funcție este exercitată preponderent prin însăși activitatea investigațională desfășurată, dat fiind faptul că toate studiile științifice publicate pe paginile revistei, promovează anumite viziuni care derivă, în temei, din politica statului în domeniul administrației publice, vin cu o multitudine de propuneri și recomandări privind ameliorarea situației în anumite domenii de activitate. Ce-i drept, autoritățile statului nu întotdeauna țin seama de aceste sugestii expuse în paginile revistei.

Alături de aceasta, revista publică cu regularitate în paginile sale documente oficiale ale Guvernului, ale altor autorități publice ale statului, cum ar fi programe de activitate, proiecte de legi, strategii, concepții, regulamente prin care sunt identificate atât obiectivele trasate în domeniile respective, cât și mecanismele de implementare a prevederilor acestor documente. În acest sens, vom menționa materialele cu referire la Planul de Acțiuni: Uniunea Europeană-Republica Moldova semnat la 22

februarie 2005 care, alături de alte componente, conține și prevederi ce se referă la dezvoltarea de mai departe a administrației publice [14], Strategia de reformă a administrației publice centrale în Republica Moldova aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1402 din 30 decembrie 2005 [15], Strategia Națională de Descentralizare din 05 aprilie 2012 [16], Legea nr. 98 din 04 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate [17] și altele.

Un aport deosebit l-a avut revista „Administrarea Publică” în susținerea și promovarea reformei administrativ-teritoriale din 1998. În acest sens, vom menționa că aceasta a devenit posibil și datorită poziției constructive în problema dată a fostului viceprim-ministru al Republicii Moldova, Valeriu Bulgari, care nu numai că a susținut ideea reformei, dar și a promovat-o folosind și posibilitățile revistei „Administrarea Publică”. Vom menționa aici două studii ale D-lui, și anume: „Administrația publică locală în contextul reformei economico-sociale” [18] și „Reforma administrativ-teritorială - aspect important al reformei administrației publice locale” [19] în care autorul argumentează științific oportunitatea reformei, bazându-se pe un sistem de indicatori din domeniul industriei, agriculturii, transporturilor și drumurilor, bazei financiar-bugetare, sferei social-culturale, demografiei. În viziunea autorului, optimizarea organizării administrativ-teritoriale prin consolidarea unităților administrativ-teritoriale de nivelul unu și nivelul doi urma să corespundă mai bine cerințelor economiei de piață, să contribuie la fortificarea bazei economice și organizatorice a organelor administrației publice locale, la ridicarea rolului și responsabilității lor în soluționarea problemelor social-economice din teritoriu.

Ulterior, revista a publicat un amplu reportaj de la ședința Guvernului Republicii Moldova la care s-au discutat proiectele de legi privind administrația publică locală și

organizarea administrativ-teritorială [20], iar după adoptarea lor de către Parlament, în noiembrie 1998, a reflectat în paginile sale desfășurarea implementării prevederilor acestor legi.

Astfel, în locul celor 40 de raioane, au fost create 12 unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, din ele 10 județe, mun. Chișinău și UTA Găgăuzia. În noile dimensiuni teritoriale, comensurabile cu cele europene, au început să se implementeze și noi mecanisme de administrare, folosindu-se pârgurile desconcentrării administrative prin instituția Prefectului și serviciilor desconcentrate în teritoriu ale autorităților administrației publice centrale de specialitate, precum și prioritățile descentralizării și autonomiei locale. Aceasta a fost o încercare reală de ajustare a organizării administrative a teritoriului la rigorile europene și de creare a condițiilor favorabile de eficientizare a sistemului administrativ din Republica Moldova.

Revista „Administrarea Publică” realizează promovarea politicii de stat în domeniul administrației publice și prin publicarea unor studii ale funcționarilor practicieni, preocupați zi de zi de activitatea administrativă nemijlocit în autoritățile administrației publice centrale și locale. Aceasta are ca rezultat atragerea funcționarilor practicieni în activitatea investigațională, iar pe de altă parte, este o bună posibilitate de a împărtăși experiența acumulată în anumite domenii de activitate colegilor din alte autorități ale administrației publice. Schimbul de experiență și răspândirea practicilor avansate de activitate contribuie la sporirea culturii administrative a funcționarilor publici, ceea ce-i conferă revistei „Administrarea Publică” și o funcție educațională. Această funcție se mai manifestă prin posibilitățile pe care le oferă revista în actul de instruire continuă a funcționarilor publici, folosind posibilitățile autoinstruirii, inclusiv cu aju-

torul materialelor publicate în revista „Administrarea Publică”.

Prin ceea ce face, cu mijloace specifice unei publicații periodice de specialitate, revista „Administrarea Publică” contribuie la europenizarea sistemului administrativ din Republica Moldova. Alături de alte sfere ale activității umane în procesul de integrare europeană se impun anumite reforme și în sistemul administrativ, menit să asigure satisfacerea intereselor comunităților umane în toate sferele vieții social-economice și să managerizeze nemijlocit aceste procese deloc simple.

Europenizarea ca proces, în viziunea lui C. Radaelli, reprezintă activitățile de elaborare, difuzare și instituționalizare a regulilor formale și neformale, paradigmelor politice și administrative, procedurilor, stilurilor, modalităților de a acționa, ca norme împărtășite și încorporate în logica națională a discursului, identității, structurilor politice și administrative și politicilor publice promovate de acestea [21].

Acest proces complex este inițiat de către instituțiile politice care decid asupra strategiei de dezvoltare a țării și determină sistemul de valori spre care tinde societatea. În acest sens, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat mai multe documente, unele dintre ele au fost menționate mai sus, care prin esența lor promovează europenizarea administrației publice. Implementarea prevederilor acestor documente este pusă în responsabilitatea Guvernului și altor instituții administrative și este o acțiune de modernizare internă a administrației publice, prin împărtășirea valorilor europene.

Procesul de europenizare a administrației publice din Republica Moldova a fost însoțit pe parcursul anilor de multe controverse, condiționate de evoluția flotantă a gradului de democratizare a societății și de nivelul scăzut al coeziunii forțelor proeuropene. Asupra acestei stări de lucruri și-au lăsat amprenta și lipsa unor

viziuni strategice asupra dezvoltării țării, indeterminismul valoric și, în mare măsură, reminiscențele unei mentalități îndoctrinate a unei părți a clasei politice, dar și a unui segment semnificativ al populației.

Calea parcursă până acum, deși cu multe dileme și controverse, a contribuit la transformări serioase în sfera administrației publice. S-a elaborat și este pus în aplicare un cadru legislativ adecvat unui sistem democratic de administrație publică. S-au produs schimbări semnificative în optimizarea structurii și funcțiilor administrației publice centrale și locale prin delimitarea competențelor între aceste niveluri ale administrației publice, se întreprind unele acțiuni privind descentralizarea administrației publice. La ziua de astăzi putem spune că procesul de europenizare a administrației publice din Republica Moldova și de pătrundere treptată în Spațiul Administrativ European este o realitate pentru administrația publică din țara noastră. Și în aceasta, considerăm, este și meritul revistei „Administrarea Publică”, care a susținut, a promovat și continuă să promoveze în paginile sale aceste procese.

Pe parcursul celor 20 de ani de activitate științifică și editorială, revista „Administrarea Publică” s-a aflat permanent în căutarea posibilităților de a-și perfecționa activitatea prin îmbunătățirea periodică a formatului editorial, prin deschiderea de noi rubrici, atragerea de noi autori din țară și din străinătate, inclusiv din rândurile tinerilor cercetători, prin elucidarea unor teme actuale care vizează teoria și practica administrației publice, prin îmbunătățirea calității investigațiilor publicate, prin stabilirea unor relații benefice și productive cu autoritățile administrației publice.

Cele realizate au fost posibile prin susținerea conducerii Academiei, colaborării cu autoritățile administrației publice centrale și locale și, desigur, prin activitatea nemijlocită a angajaților redacției revistei și, în primul rând, a responsabililor

de ediție care s-au succedat în acești ani: Vasile Cioaric, Boris Parii, Vasile Trofăilă, Mihai Manea. Ajunsă la vârsta de douăzeci de ani, revista „Administrarea Publică” este în ascensiune, valorificând număr cu număr noi dimensiuni tematice ale științei administrației și activității administrative, aducându-și contribuția la edificarea unui sistem modern de administrație publică în Republica Moldova.

Ar fi însă nejustificat dacă am considera că totul a fost deja realizat. În acest sens, sugestiile cu care am veni se referă, în primul rând, la necesitatea fortificării studiilor fundamentale privind teoria și practica administrației publice, orientarea lor la necesitățile vitale ale administrației publice, care ar reieși din solicitările derulării practicii administrative autohtone. Ar trebui să fie promovate mai intens de către revistă și dimensiunile metodologice ale investigațiilor publicate, dat fiind faptul că autoritățile administrației publice au nevoie de acest suport metodic în activitatea lor complexă pe care o desfășoară. Aceasta derivă și din statutul revistei ca ediție metodic-științifică. Revista ar avea

de câștigat prin diversificarea tematicii investigaționale, de comun acord și cu participarea nemijlocită a subdiviziunilor didactico-științifice interesate.

Sistemul administrativ din Republica Moldova este preocupat în prezent de reevaluarea rolului administrației de stat și creșterea rolului comunităților locale în exercitarea administrației, de crearea unor condiții reale de funcționare a autonomiei locale, delimitarea clară a competențelor între administrația publică centrală și administrația publică locală, stabilirea relațiilor benefice de colaborare cu societatea civilă, identificarea unor dimensiuni optime ale unităților administrativ-teritoriale, dobândirea unui grad înalt de profesionalism al angajaților din administrația publică, instituirea unui sistem informațional dezvoltat. Acestea reprezintă niște caracteristici ale modelului european de administrație publică spre care tinde Republica Moldova și la realizarea cărora poate și trebuie să-și aducă, în continuare, contribuția sa și prestigioasa revistă a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, „Administrarea Publică”.

BIBLIOGRAFIE

1. Decretul Președintelui Republicii Moldova *privind pregătirea cadrelor pentru organele administrației de stat și de autoadministrare locală* // „Administrarea Publică”, revistă metodic-științifică, nr. 1, 1993, pag. 3-4.

2. Ibidem, pag.5.

3. Mihail Platon, *Pregătirea cadrelor de stat: în căutarea concepției* // „Administrarea Publică”, revistă metodic-științifică, nr. 1, 1993, pag. 6-15.

4. P. Cojocar și O. Petrușin, *Principiile și prioritățile transformărilor structurale în economia Republicii Moldova*// Ibidem, pag.16 -24.

5. Mihai Cotorobai, *Descentralizarea și autoadministrarea locală. Cerințe ale timpului* // Ibidem, pag. 25 -28.

6. C. Atamanencă, *Cadrelor de conducere din administrația publică locală – instruire continuă*// Ibidem, pag. 29 -32.

7. A. Chișner, *Pentru un nou stil de lucru* // Ibidem, pag. 47-53; V. Vdovicenco, *Profesionalismul – un imperativ al timpului*, pag. 43-46; V. Bulgaru, *Cadrelor aparatului de administrare: pregătirea și asigurarea activității lor eficiente*, pag. 33-38; G. Ojog, *Necesitatea pregătirii cadrelor pentru organele autoadministrării locale*, pag. 39-42.

8. Din experiența altor țări. Personalitatea conducătorului: încredere în sine, inițiativă... // „Administrarea Publică”, revistă metodic-științifică, nr. 1, 1993, pag. 62-67.

9. Winston Temple, *Rolul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în promovarea dezvoltării prin învățământ și instruire în Moldova*, Ibidem, pag. 54-59.

10. Aurel Simboteanu, *Contribuții valoroase la dezvoltarea științei administrației. Unele reflecții asupra moștenirii științifice a lui Mihail Platon* // „Administrarea Publică”, revistă metodico-științifică, nr. 2, 2011, pag. 9-16.

11. Mihail Platon, *Știința administrației publice: concepții și probleme ale dezvoltării* // „Administrarea Publică”, revistă metodico-științifică, nr.1, 1997, pag. 9-22.

12. Carta Europeană: exercițiu autonom al puterii locale // „Administrarea Publică”, revistă metodico-științifică, nr. 1, 1995, pag. 22-27.

13. Andrei Cojuhari, *Teoria economică și aprofundarea pregătirii cadrelor administrative* // „Administrarea Publică”, revistă metodico-științifică, nr. 1, 1994, pag. 11-16.

14. Planul de Acțiuni: Uniunea Europeană – Republica Moldova // „Moldova Suverană”, 2005, 25 februarie.

15. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1402 din 30 decembrie 2005 cu privire la aprobarea Strategiei de reformă a administrației publice centrale în Republica Moldova // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.1-4.

16. Legea nr. 68 din 5 aprilie 2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012-2015 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 143-148 din 13 iulie 2012.

17. Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr. 98 din 4 mai 2012// Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.160-164 din 3 august 2012.

18. Valeriu Bulgari, *Administrația publică locală în contextul reformei economico-sociale*// „Administrarea Publică”, revistă metodico-științifică, nr. 2, 1997, pag. 7-21.

19. Valeriu Bulgari, *Reforma administrativ-teritorială - aspect important al reformei administrației publice locale* // „Administrarea Publică”, revistă metodico-științifică, nr. 4, 1997, pag. 7-20.

20. *Reforma administrației publice: controversile problemelor care bat la ușă* (Reportaj de la ședința Guvernului Republicii Moldova la care s-au discutat proiectele de legi privind administrația publică locală și organizarea administrativ-teritorială) // „Administrarea Publică”, revistă metodico-științifică, nr. 3, 1998, pag. 13-24.

21. Citat după Palihovici Serghei, *Reforma administrației publice din Republica Moldova în contextul integrării europene*, Autoreferat al tezei de doctor în științe politice, Chișinău, 2008, pag.11.

Prezentat: 01 octombrie 2013.

E-mail: simboteanu@mail.ru